

פרשת אמור הרב דוד מנחם מרכז מנחם בגין

חוג פרשת השבוע במרכז מורשת מנחם בגין, לע"נ דניאלי זוננפלד

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. ב צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שִׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד. ג מחוץ לַפְּרֹכֶת הָעֵדוּת בְּאֵהָל מוֹעֵד יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהְרֹן מַעֲרֵב עַד בֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. ד על הַמְּנֹרָה הַטְּהַרָה יַעֲרֹף אֶת הַנְּרוֹת לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד.

ה וְלִקְחֹת סֹלֶת וְאֶפֶיֶת אֶתָּה שְׁתִּים עֶשְׂרֵה חִלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֵנִים יְהִי הַחִלָּה הָאֶחָת. ו וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שְׁתִּים מַעֲרֹכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֹכֶת עַל הַשִּׁלְחָן הַטְּהַר לִפְנֵי יְהוָה. ז וְנִתְּתָ עַל הַמַּעֲרֹכֶת לְבָנָה זָכָה וְהִיְתָה לְלֶחֶם לְאֻזְפָּרָה אֲשֶׁה לַיהוָה. ח בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנּוּ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם. ט וְהִיְתָה לְאֻזְפָּרָה וְלִבְנֵי וְאֻכְלֶהוּ בְּמִקּוֹם קָדֹשׁ כִּי קָדֹשׁ קָדָשִׁים הוּא לֹא מֵאִשִּׁי יְהוָה חֶק עוֹלָם.

י וַיֵּצֵא בֶן אֲשֶׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְצַו בַּמַּחֲנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. יא וַיִּקָּב בֶּן הָאֲשֶׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלָל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה זָן. יב וַיִּנְיַחְהוּ בַּמִּשְׁמֶר לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל פִּי יְהוָה.

יג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. יד הוֹצֵא אֶת הַמְּקַלֵּל אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל הַשְּׁמַעִים אֶת יָדֵיהֶם עַל רִאשׁוֹ וְרַגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה. טו וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֶלְהִי וְנָשָׂא חֲטָאוֹ. טז וְנִקַּב שֵׁם יְהוָה מוֹת יוּמָת רָגוּם יִרְגְּמוּ בּוֹ כָּל הָעֵדָה כַּגֵּר כַּאֲזָרַח בְּנִקְבוֹ שֵׁם יוּמָת. יז וְאִישׁ כִּי יִכֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת. יח וּמִכָּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. יט וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוֹם בַּעֲמִיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ. כ שָׂכָר תַּחַת שָׂכָר עֵינַי תַּחַת עֵינַי שֵׁן תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוֹם בְּאָדָם כֵּן יִנְתֵּן בּוֹ. כא וּמִכָּה בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה וּמִכָּה אָדָם יוּמָת. כב מִשְׁפָּט אֶחָד יְהִי לָכֶם כַּגֵּר כַּאֲזָרַח יְהִי כִּי אָנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. כג וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת הַמְּקַלֵּל אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אָבָן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה.

”וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית” מהיכן יצא? ר’ לוי אמר יצא מעולמו כמד”א (ש”א, יז): ”וַיֵּצֵא אִישׁ הַבִּינִים”. ר’ ברכיה אמר מפרשה של מעלה יצא, אמר כתיב ”ולקחת סלת ואפית אותה” דרכו של מלך להיות אוכל פת חמה, שמא צוננת? ! כההיא דתנינן תמן לחם הפנים אין נאכל פחות מתשעה ולא יתר על י”א כיצד נאפה בערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל להיות יו”ט בערב שבת נאכל לעשרה שני ימים טובים של ר”ה נאכל לי”א כדאיתא בתנחומא. תני ר’ חייא מפרשת יוחסין יצא שבא ליטע אהלו במחנה דן אמרו לו מה לך ליטע אהלך במחנה דן אמר להם מבנות דן אני אמרו לו כתיב (במדבר ב,): ”איש על דגלו באותות לבית אבותם” ולא לבית אמותם נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב עמד וגדף: (ויקרא רבה לב).

”והוא בן איש מצרי” רבנן ור’ לוי רבנן אמרי אעפ”י שלא היו ממזרין באותה שעה הוא היה ממזר ר’ לוי אמר ממזר ברור היה כיצד נוגשין היו מצרים ושוטרים היו ישראל. נוגש היה ממונה על י שוטרים ושוטר היה ממונה על י בני אדם נמצא נוגש ממונה על ק בני אדם חד זמן קדם נוגש גבי שוטר א”ל זיל כנוש לי חבורתך כיון שנכנס שחקה לו אשתו אמר דהדין גברא היא יצא והטמין עצמו לאחורי הסולם כיון שיצא בעלה נכנס וקלקל עמה הפך לאחוריו וחמתיה נפק מן גו ביתא כיון דידע דחמתיה נפק לגביה והוי מחי ליה כל ההוא יומא וא”ל לעי טבאית לעי טבאית מתכוין בעי למקטלי באותה שעה הציץ רוח הקדש במשה הה”ד (שמות ב,): ”ויפן כה וכה מהו כה וכה” אלא ראה מה עשה לו בבית ובשדה אמר לו לא דיו שקלקל עם אשתו אלא שהוא מבקש להרגו מיד וירא כי אין איש ר’ יהודה ור’ נחמיה ורבנן ר’ יהודה אומר ראה שאין מי יעמוד ויקנא לשמו של הקדוש ברוך הוא ויהרגהו ר’ נחמיה אומר ראה שאין מי יעמוד ויזכיר עליו את השם ויהרגהו ורבנן אמרין ראה שאין תוחלת עתידה לעמוד ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות מיד ויך את המצרי.

משורשי המצוה בברכת השם, לפי שמתרוקן האדם במאמר הרע שהוא מכל טובה, וכל הוד נפשו נהפך למשחית, והנה הוא נחשב כבהמות, כי באותו דבר ממש שהבדילו ה’ לטובה, ובו נעשה

אדם, והוא הדיבור, שנבדל בו ממיני הבהמות, מבדיל הוא את עצמו לרעה, ומוציא עצמו לגמרי מכל גדר הדעת, ונעשה כשרץ נמאס ונאלח ולמטה ממנו, ועל כן הזהירנו התורה על זה, כי האל הטוב יחפוץ בטובתינו. וכל דיבור ודיבור הגורם מניעת הטובה ממנו, יבוא כנגד חפצו ברוך הוא. (ספר החינוך מצווה ע).

“ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד” - רבי אלעזר בן מתיא אומר, אין אדם מתחייב לשמוע אלא אם כן חטא, שנאמר נפש כי תחטא, ושמעה. וכן היה רבי אלעזר בן מתיא אומר הרואה עוברי עברה, מתחייב לראות. הרואה עושי מצוה, זכה לראות”. (תוספתא שבועות פרק ג).

הוצאתי את המקלל שבי אל מחוץ למחנה הלב
ונגמתי בו אבן אחר אבן.

הוצאתיו מחוץ למחנות ומשכנות
הובלתיו מעל גדרות אל ארץ גזרות
וילך שפי.

באבחת רגע דחפתיו לאחורי אל עזאזל פֶּעוּר פִּי רוּע
ולא הגיע לחצי הָהָר עד שֶׁנֶּעֱשֶׂה אֲבָרִים אֲבָרִים
שֶׁלֶכֶת אוֹתִיּוֹת וּמְלִים נִתְּזוּ לְעֵבְרֵי עֵבְרִים
שֶׁבְבִי זַעַם נִצְתוּ נִתְּעוּפְפוּ נִפְלוּ חֲלָלִים
דחו, לא יכלו קום.

ודחיתי אבן אחר הנופלים
ושבתי וקללתי את כל האבנים
שרגמו עצמיהם בי.